

Силабус курсу Гендерна психологія

Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Дні занять: вівторок, 6 пара
Консультації: понеділок, 5 пара

Рік навчання: 2, Семестр: 3
Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Доктор психол. н., проф. Кікінежді Оксана Михайлівна
Кандидат психологічних наук, доцент Свідерська Галина Мирославівна

Контактна інформація okiki77777@gmail.com +380676746026
sviderska.g@gmail.com +380963456445

Опис дисципліни

В останні роки гендерна тематика набуває все більшої популярності. Для спеціалістів, які працюють з людьми, знання психологічних особливостей гендерної диференціації стає досить важливим, адже вони допомагають кращому розумінню внутрішнього світу клієнтів, специфіки виникнення тих чи інших особистісних проблем, пов'язаних із статтю, гендерною роллю, сексуальною орієнтацією тощо. Відтак оволодіння знаннями з гендерної психології дає можливість розуміти гендер як соціокультурну статтю людини, усвідомлювати основні закономірності гендерного розвитку особистості; психологічні особливості чоловіків і жінок, обумовлені культурними і соціальними умовами їх життя, негативні наслідки гендерних стереотипів та їх подолання у психологічній практиці. Курс також формує знання про те, як розвивається гендерна ідентичність та якими є причини й наслідки її порушення; дозволяє орієнтуватись у соціально-психологічних аспектах людської сексуальності, основних формах статевого життя особистості у нормі та патології; психологічних чинниках адекватного гендерного та сексуального виховання дітей у різні вікові періоди.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Теоретико-методологічні аспекти гендерної психології	Охарактеризувати гендерну психологію як галузь наукового знання. Визначити предмет і завдання гендерної психології. Проаналізувати історію становлення гендерної психології та її основні методи дослідження. Розкрити поняття «гендеру», продемонструвати відмінності між поняттями «стать» і «гендер». Проаналізувати основні теорії гендеру.	Питання
2/4	2. Гендер у психологічному вимірі	Визначити маскуліність та фемінність як статовитіповану поведінку. Розкрити побутові уявлення про «сильну» і «слабку» стать та поняття гіпергендерності як «війну	Кейси

		статей». Проаналізувати психологію гендерних відмінностей. Обґрунтувати феномен андрогінності в універсалізації гендерних ролей.	
2/2	3. Соціально-психологічні основи гендерної ідентичності	З'ясувати сутність поняття гендерної ідентичності особистості. Проаналізувати основні стадії та теорії гендерної ідентифікації. Охарактеризувати розлади статевої ідентичності. Розкрити особливості явища транссексуалізму та трансвестизму.	Питання
2/4	4. Психологія людської любові та сексуальності	Проаналізувати зв'язок між гендерною ідентичністю та сексуальністю. Охарактеризувати особливості сексуальності у життєвому циклі людини. Розкрити психологічні аспекти кохання та особливості чоловічої й жіночої сексуальності. Ознайомити із відхиленнями від норми у сексуальній поведінці людини.	Кейси
2/2	5. Психологічні аспекти гомосексуальності людини	Розкрити поняття гомосексуальності. Проаналізувати основні гіпотези причин гомосексуальності. Виділити спільне та відмінне у чоловічій та жіночій гомосексуальності. Ознайомити із гомофобією як суспільним феноменом, продемонструвати його негативні і шкідливі аспекти.	Питання, кейси
-/2	6. Загальні проблеми гендерної соціалізації	Розкрити основні інститути та агенти гендерної соціалізації. З'ясувати, які гендерні стереотипи використовуються у мові, ЗМІ та рекламі і, відповідно, виокремити на цій основі образи чоловіків та жінок, котрі існують в масовій свідомості. Проаналізувати поняття сексизму, виділити його основні особливості та розкрити негативні тенденції.	Питання, кейси
2/2	7. Гендерна просвіта і статеве виховання: психологічні аспекти	Розглянути існуючі стратегії гендерного виховання дітей, розкрити найбільш оптимальні та успішні. Проаналізувати основні принципи сексуальної просвіти дітей на різних вікових етапах та розкрити особливості адекватного сексуального виховання учнівської молоді. Виділити чинники формування гендерної культури людини.	Питання, кейси

Літературні джерела

1. Бем С. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. Пер с англ.. Д.Викторовой. М., 2004. 336 с.
2. Бендас Т.В. Гендерная психология: Учебное пособие. СПб.: Питер, 2008. 431с.
3. Берн Ш. Гендерная психология. 2-е междун. издание. СПб.: «Прайм-Еврознак», 2001. 320 с.
4. Гендерная психология. Практикум. 2-е изд. Под ред. И.С.Клециной. СПб.: Питер, 2009. 496 с.
5. Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Гендерна психологія: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр "Академія", 2004. 308с.
6. Говорун Т. В., Кізь О.Б., Кікінежді О.М. Гендерна терапія як інновація у роботі психолога з молодим подружжям. *Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів*

особистості: колективна монографія / відпов. ред. Н.І.Тавровецька. Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. С. 7-27.

7. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: підручник. К.: Академвидав, 2009. 304 с.

8. Ендшью Д. Секс та релігія. Від балу цноти до благословенної гомосексуальності. Київ: Ніка-Центр. 2017. 304 с.

9. Кікінежді О.М. Формування гендерної культури молоді. *Практична психологія та соціальна робота*. 2007. №10. С.19-36.

10. Кікінежді О.М. Становлення Я-концепції жінки/чоловіка в юнацькому віці. *Humanitarium*. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький ; Ніжин : Лисенко М. М., 2019. Том. 42, Вип. 1 : Психологія. С. 77-90.

11. Кікінежді О. М., Василькевич Я. З. Психологічна безпека особистості в контексті егалітарно- освітньої парадигми. *Психологічна безпека особистості у змінному світі: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. І.В.Волженцевої. Переяслав-Хмельницький : Домбровська Я.М., 2019. С. 287-304.*

12. Козачук О. А. Психосоціальний розвиток особистості юнацького віку з гомосексуальною орієнтацією. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. К., 2015. 20 с.

13. Мужская и женская сексуальность: В чем подлинные различия? *Psychologies*. 2007. №13.

14. Кон І. С. Світанкове місячне сяйво. Львів: НВФ "Українські технології", 2011. 560 с.

15. Коннелл Р. Гендер и власть: общество, личность и гендерная политика. Москва.: Новое литературное обозрение, 2015. 432 с.

16. Світцер Д. К. Бути батьками гомосексуала. Ви і ваша дитина-гомосексуал / Пер. з англ. М.Коваль. Львів: Кальварія, 2001. 108 с.

17. Якубовская И.А. Гендерная адаптация транссексуалов. *Журнал практического психолога*. 2006. №6. С.48-52.

18. Hasbany R. L. Homosexuality and Religion / Richard L. Hasbany. – New York: Routledge, 2010. 240 p.

19. Kikinezhdi O. M., Kiz O. B., Shulha I. M. Gender-sensitive university as a subject of social interaction in the territorial community. *Social Work and Education:Scientific Papers*. 2019. Vol. 6, No. 2, P. 144-153.

20. Kikinezhdi O. M. Psychological mechanisms of the development of gender identity of youth. *Modern research of the representatives of psychological sciences : collective monograph / O. Ye. Blynova, Yu. O. Bystrova, I. M. Halian, O. M. Kikinezhdi, etc. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. P.60-79.* URL : www.sense.nl

21. Kikinezhdi O. M. Psychological features of gender identity development at younger school age. *The innovative potential of psychology in the development of the modern man : collective monograph / S. I. Babatina, O. M. Kikinezhdi, N. Tavrovetska, S. D. Yakovleva, etc. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. P.28-47.* URL : www.sense.nl

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) – обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	20
Змістовий модуль 2 (теми 4-5) – обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	15
Змістовий модуль 3 (теми 6-7) – обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	10
ІНДЗ, самостійна робота	25
Підсумковий контроль (теми 1-5) – тестові завдання трьох рівнів складності	30

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 – 100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом